

ಸ್ಪಡಿಯೊ' ರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸೂರ್ಯ ಕಣ್ಣೆದುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಬಂಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ರೂಪದರ್ಶಿಗಳಂತೆ ಫೋಸ್ ಕೊಡುವ ನವಿಲುಗಳು ಹನ್ನೊಂದು ಗಂಟೆಯ ವೇಳೆಗೆ ಮರಳಿಗೂಡು ಸೇರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತೆ ಸಂಜೆ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಯ ಮೇಲೆ ಗುಡ್ಡದಿಂದ ಸೈನಿಕರಂತೆ ಇಳಿದು ಬರುತ್ತವೆ. ಬಂಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕೂತು ತಮ್ಮದೇ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ, ತಮ್ಮದೇ ಸ್ಪಡಿಯೊ ಎಂಬಂತೆ ನವಿಲುಗಳು ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡಲೆಂದೇ ಜನ ಬರುತ್ತಾರೆ.

ನವಿಲುಗಳನ್ನು ನೋಡಲೆಂದು, ಪಿಕ್‌ನಿಕ್‌ಗೆಂದು ದೇವರಾಯಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬರುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಗದ್ದಲವೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಪರಿಸರಪ್ರಿಯರು ಸ್ವಯಂ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೇರಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಈ ಪ್ರದೇಶ ನವಿಲುಧಾಮವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಲು ಸಹಕರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

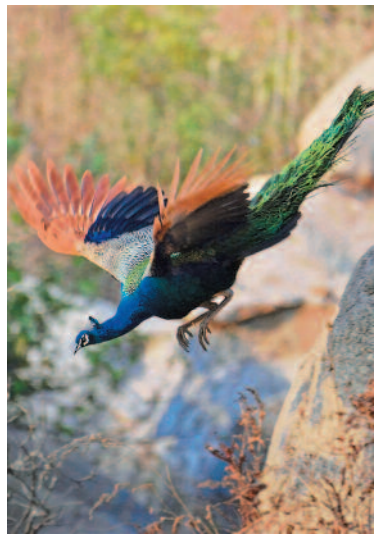
ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಸರು

'ರಾಯಲ್ ಬ್ಲೂಟೀ ಆಫ್ ಜಂಗಲ್' ಎಂಬ ವಿಶೇಷಣದಿಂದ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನವಿಲುಗಳು 'ಫಾಸಿನಿಡೆ' ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿವೆ. ನವಿಲುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ವರ್ಗಗಳಿವೆ. ಒಂದು ಭಾರತೀಯ ನವಿಲು, ಇನ್ನೊಂದು ಹಸಿರು ನವಿಲು, ಮತ್ತೊಂದು ಕಾಂಗೋ ನವಿಲು.

ಭಾರತ ಮತ್ತು ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾದ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ನವಿಲುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ದಟ್ಟ

ಕಾಡುಗಳು, ಕುರುಚಲು ಕಾಡುಗಳು ಮತ್ತು ಮೈದಾನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇವು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೆಲಮಟ್ಟದ ಪೊದೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೂಡು ಕಟ್ಟುತ್ತವೆ.

ನವಿಲುಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಅತ್ಯಂತ ಆಕರ್ಷಕ ದೈಹಿಕ ವಿಸ್ತಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ಹೆಣ್ಣು ನವಿಲು ಮಸುಕಾದ ಹಸಿರು, ಬೂದು ಮತ್ತು ಕಂದುಬಣ್ಣ ಮಿಶ್ರಿತ ಗರಿಗಳ ಗುಚ್ಚಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಗಂಡು ನವಿಲು ಕಾಮನಬಿಲ್ಲಿನ ವರ್ಣ ಸಂಯೋಜನೆಯೊಂದಿಗೆ, ನೀಲಿ ಹಸಿರು ಮಿಶ್ರಿತ ಅಥವಾ ಹೊಳಪುಳ್ಳ ಹಸಿರು ಬಣ್ಣದ ಗರಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಉದ್ದನೆಯ ಗರಿಗಳ ಗುಚ್ಚವು ಹೃದಯದ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಅದರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿನ ಆಕಾರವಿರುತ್ತದೆ. ಹೆಣ್ಣು ನವಿಲಿನ ಗರಿಗಳ ಬಣ್ಣದ ತೀಕ್ಷಣತೆ ಗಂಡಿನ ನವಿಲಿನ

ಗರಿಗಳಿಗಿಂತ ಮಸುಕಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಎಲ್ಲ ಪಕ್ಷಿಗಳಂತೆ ಲೈಂಗಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಲು ಗಂಡು ನವಿಲು ಇನ್ನಿಲ್ಲದ ಸಾಹಸ ಮಾಡುತ್ತ, ವರ್ತುಲಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಗರಿ ಬಿಚ್ಚಿ ನೃತ್ಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ನವಿಲುಗಳೆರಡೂ ತಮ್ಮ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮುುಕುಟವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಹೆಣ್ಣು ನವಿಲು ಮುಕುಟವನ್ನು ತನ್ನ ಮರಿಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಆಯುಧದಂತೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಜನವರಿಯಿಂದ ಮೇ ತಿಂಗಳು ನವಿಲಿನ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯ ಪ್ರಶಸ್ತ ಕಾಲ. ಹೆಣ್ಣು ನವಿಲು ಇಡುವ ಮೊಟ್ಟೆಗಳಿಂದ 28 ದಿನಗಳ ನಂತರ ಮರಿಗಳು ಹೊರಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತವೆ. ಗೆದ್ದಲು ಹುಳುಗಳು, ಓತಿಕ್ಕಾತಗಳು, ಕೆಂಪು ಹುಳುಗಳು, ಸರಿಸೃಪಗಳು, ಉಭಯಚರಗಳನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸುವ ಇವು ದವಸ-ಧಾನ್ಯ-ಹಣ್ಣುಗಳಿಗಾಗಿ ರೈತರ ಬೆಳೆಗಳ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ನವಿಲುಗಳು ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಗರಿಗಳನ್ನು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಉದುರಿಸುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ವರ್ತಕರು ಅಲಂಕಾರಿಕ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಬಳಸುವುದುಂಟು. ಆಯುರ್ವೇದ ವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ನವಿಲಿನ ತೈಲದಲ್ಲಿ ನೋವು ನಿವಾರಕ ಔಷಧಿಯ ಗುಣವಿರುವುದರಿಂದ ನಾಟಿ ವೈದ್ಯರುಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಮಾಂಸಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಟೆಯಾಡುವ ಬೇಟೆಗಾರರಿಂದ ನವಿಲುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಅವುಗಳ ಬೇಟೆಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ■